

Sygn. akt I ACa 547/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Uznańska
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.) SSO Barbara Baran (del.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. J.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 18 grudnia 2013 r. sygn. akt I C 1744/05

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda P. J. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Dyrektora Aresztu Śledczego w K. kwotę 120 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata B. S., Kancelaria Adwokacka w K., ul. (...) kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych 60/100) w tym 27,60 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt : I ACa 547/ 14

UZASADNIENIE

P. J. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w K. domagał się kwoty 100 000 złotych tytułem odszkodowania oraz sumy 80 000 złotych zadośćuczynienia za doznana krzywdę .

Wnosił również o przyznanie na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu zgłoszonych roszczeń wskazał, iż w czasie pobytu we wskazanej wyżej jednostce penitencjarnej nie był objęty właściwą opieką medyczną mimo, iż przed osadzeniem, co było widowym funkcjonariuszom służby więziennej, zdiagnozowano u niego zakażenie wirusem żółtaczki typu C. Co więcej dochodziło na terenie Aresztu do fałszowania jego dokumentacji medycznej, był także zmuszany do zatajania faktów związanych z chorobą.

Powód podnosił także, że wielokrotne przewożenie go do Zakładu Karnego w T. prowadziło do przerywania procesu leczenia, co prowadziło do zwiększenia negatywnych następstw zdrowotnych.

Jego zdaniem szkoda oraz krzywda jakich doznał, uległy zwiększeniu także przez to, iż w czasie pobytu nie korzystał z niezbędnej przy jego stanie zdrowia diety lekkostrawnej, co spowodowało, że nabawił się dodatkowo, w czasie pobytu schorzenia jelita grubego.

Obydwa uszczerbki, których wyrównaniu służyły sformułowane przez P. J. roszczenia wiązały on wyłącznie ze sposobem działania funkcjonariuszy Aresztu Śledczego w K.

Odpowiadając na pozew strona pozwana domagała się oddalenia powództwa oraz przyznania na swoją rzecz od przeciwnika procesowego kosztów postępowania.

Nie przeczyła, że powód był osadzony w Areszcie Śledczym w K. wskazując, iż nie są sporne okresy w jakich przebywał w jednostce penitencjarnej.

Wskazywała jednak, że nie sposób uznawać zachowania funkcjonariuszy służby więziennej wobec powoda za zachowania bezprawne albowiem:

- P. J. wobec zdiagnozowanego u niego wcześniej zakażenia wirusem HCV był, w okresie pobytu objęty właściwą opieką medyczną i leczeniem. W jego ramach stosowano leki osłaniające i regenerujące wątrobę. Użycie w trakcie leczenia interferonu i rybawiryny było przeciwwskazane wobec rozpoznanych u osadzonego zaburzeń osobowości i padaczki. Przedsięwzięte leczenie było właściwe i nie doprowadziło do pogorszenia się jego stanu zdrowia,

- stosowano wobec powoda właściwą dla uszkodzenia wątroby lekkostrawną dietę,

- zupełnie niezasadnie podnosi on fakt fałszowania dokumentacji medycznej w okresie pobytu w jednostce.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2013r Sąd Okręgowy w Krakowie powództwo oddalił [pkt I], zasądził od powoda na rzecz strony przeciwnej kwotę 3600 złotych tytułem kosztów procesu [pkt II], a także przyznał ze środków budżetowych Skarbu Państwa wynagrodzenie na rzecz pełnomocnika P. J., ustanowionego z urzędu [pkt III penitencji wyroku]

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia:

P. J. przebywał w Areszcie Śledczym w K. w następujących okresach: od 19 listopada 2003r do 28 stycznia 2004, od 25 lutego do 18 marca 2004r, od 21 do 29 kwietnia tego roku, od 13 maja do 8 czerwca 2004r i od 18 listopada 2004r do 8 lutego 2005r, po czym został przetransportowany do Aresztu Śledczego w W. - B..

Przed osadzeniem u powoda zdiagnozowano zakażenie żółtaczką typu C oraz schorzenie narządu słuchu, obustronny czuciowy niedosłuch, który jednak nie powodował utrudnień w kontaktach z otoczeniem. W czasie pobytu w tej jednostce penitencjarnej nie nastąpiło zwiększenie się stanu zawansowania obu schorzeń.

P. J. został w niej otoczony właściwą, ze względu na swój stan zdrowia, opieką medyczną, stosowano leki regenerujące i osłaniające wątrobę. Niemożliwym było leczenie następstw żółtaczki interferonem i rybawiryną albowiem powód miał stwierdzone również, nabyte przed osadzeniem, zaburzenia osobowości i padaczkę, które stanowią przeciwwskazania dla leczenia tymi środkami. Nie można było wykonywać także biopsji wątroby. Poza tym

powód korzystał z porad lekarzy chorób wewnętrznych ,psychiatry , neurologa , laryngologa , chirurga i traumatologa. Przeprowadzano u niego badania krwi , moczu , badania gastroskopowe i ultrasonograficzne.

Był objęty stałym leczeniem dietetycznym , korzystał z diety lekkostrawnej.

Na podstawie opinii biegłych Sąd ustalił , że w ówczesnym stanie zdrowia powoda inne metody leczenia, w szczególności wątroby nie były możliwe , a sposób w jaki opieka i pomoc medyczna była mu świadczona wskazuje , iż był on właściwy . Żadne ze zdiagnozowanych przed osadzeniem schorzeń powoda nie uległo w czasie pobytu w Areszcie pogłębieniu.

Rozważania prawne rozpoczął Sąd I instancji od przedstawienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za szkodę i krzywdę wywołaną niezgodnym z prawem działaniem podejmowanym przy wykonywaniu władzy publicznej wskazanych w normie art. 417 §1 kc , w jej brzmieniu przed 1 września 2004r ale wyłożonym zgodnie z ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego wyrażonym w wyroku z dnia 4 grudnia 2001r , sygn.SK 18 / 2000.

Następnie analizując z punktu widzenia zastosowania tego przepisu obydwie roszczenia sformułowane przez powoda stanął na stanowisku , że żadne z nich nie może zostać uwzględnione w jakiegokolwiek części.

Zdaniem Sądu Okręgowego, będąc osadzonym w Areszcie Śledczym w K. P. J. niewątpliwie podlegał władzy publicznej rozumianej jako imperium Państwa realizowane za pośrednictwem tej jednostki penitencjarnej jako statio fisci Skarbu Państwa.

Tym nie mniej , że zdołał on , mimo ciążącego na nim w tym zakresie obowiązku udowodni w procesie ażeby funkcjonariusze służby więziennej dopuścili się wobec jego osoby działań lub zaniechań , które opisywał w podstawie faktycznej pozwu jako takie , które doprowadziły do pogorszenia jego stanu zdrowia , wywołując nie tylko twierdzony przezeń uszczerbek majątkowy , identyfikowany ze zwiększeniem kosztów leczenia ale także krzywdę rozumianą jako cierpienie i dyskomfort psychiczny spowodowany tym stanem. O tym , że nie uległ on pogorszeniu w czasie tego pobytu, a opieka medyczna wobec powoda była właściwa przekonują w szczególności wnioski przeprowadzonej w postępowaniu rozpoznawczym opinii biegłych, które w tym zakresie są jednoznaczne

Zatem , wbrew odmiennemu zapatrywaniu P. J. , sposób postępowania funkcjonariuszy wobec osoby byłego więźnia , w czasie jego osadzenia w K. był taki , który nie może zostać oceniony jako niezgodny z prawem. Ocena ta sama w sobie wyklucza możliwość uwzględnienia żądań pozwu.

Podstawa rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 §1 kpc i wynikająca z niej dla ich rozliczeń pomiędzy stronami , reguła odpowiedzialności za wynik sprawy.

Oddalenie powództwa skutkowało przyznaniem wynagrodzenia dla pełnomocnika z urzędu reprezentującego powoda , ze środków budżetowych Skarbu Państwa.

W apelacji od tego orzeczenia P. J. , zaskarżając go w całości, w pierwszej kolejności domagał się jego zmiany i uwzględnienia roszczeń określonych w pozwie.

Jako wniosek ewentualny sformułował żądanie uchylenia go i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Ponadto pełnomocnik apelującego wniósł o przyznanie na swoją rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej P. J. z urzędu przed Sądem II instancji, wobec ich nie pokrycia w jakiegokolwiek zakresie przez reprezentowanego.

Środek odwoławczy został oparty na zarzucie naruszenia przepisów postępowania , w sposób mający wpływ na treść orzeczenia objętego kontrolą instancyjną , którego realizacji upatrywał apelujący w decyzjach procesowych

Sądu I instancji o oddaleniu jego wniosków o przeprowadzenie uzupełniającej opinii biegłych C. U. oraz ponownego przesłuchania go w charakterze strony.

Zdaniem autora środka odwoławczego ich nie uwzględnienie uniemożliwiło wykazanie przez powoda zarówno rzeczywistych wymiarów szkody jak i krzywdy, wywołanych niewłaściwym sposobem postępowania funkcjonariuszy strony pozwanej wobec niego w okresie pobytu w jednostce penitencjarnej, mimo, że znany im był jego stan zdrowia wymagający otoczenia go właściwą opieką medyczną. To nieuzasadnione zaniechanie ze strony Sądu, w jego ocenie, doprowadziło do wadliwych ustaleń faktycznych, które uczynił podstawą podjętego rozstrzygnięcia, które także z tego powodu nie jest prawidłowe.

W motywach apelacji jej autor skoncentrował się na przedstawieniu okoliczności towarzyszących wydaniu przez Sąd I instancji obu decyzji procesowych, akcentując to, że odmowa przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłych była spowodowana nietrafną oceną znaczenia niestawiennictwa powoda na termin badania niezbędnego dla wydania opinii, którą uprzednio Sąd zdecydował się już przeprowadzić.

Zwracał uwagę, iż niestawiennictwo było wywołane okolicznością niezależną od niego, a to kolizją wyznaczonego przez biegłych z K. terminu badania z datą uprzednio już wyznaczonej jego wizyty, w innej, specjalistycznej placówce medycznej. Podnosił także, że zmiana przez Sąd I instancji poprzedniego postanowienia dowodowego w tym zakresie miała miejsce w sytuacji gdy biegli C. U. byli gotowi własne badanie ponowić w innym terminie.

Jako nietrafne i w swoich konsekwencjach uniemożliwiające P. J. dowiedzenie rozmiaru doznanego uszczerbku na zdrowiu i wywołanej nim krzywdy, pozostających w normalnym związku przyczynowym z działaniem /zaniechaniem / funkcjonariuszy służby więziennej, ocenił autor apelacji także oddalenie wniosku o ponowne jego przesłuchanie. Jego zdaniem orzeczenie to jest tym bardziej nietrafne, gdy wziąć pod rozwagę, iż było one motywowane po stronie Sądu jedynie chęcią obrony wcześniej podjętej koncepcji rozstrzygnięcia - rozstrzygnięcia dla powoda niekorzystnego.

Mimo postawienia tego zarzutu oraz posłużenia się dla jego uzasadnienia zreasumowaną wyżej argumentacją apelant nie zawarł w apelacji żądania przeprowadzenia tych dowodów w postępowaniu przed Sądem II instancji.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana domagała się jej oddalenia jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw oraz obciążenia przeciwnika procesowego kosztami postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy P. J. nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Analiza apelacji powoda oraz jej motywów uzasadnia ocenę, że opiera się ona na negacji dwóch decyzji procesowych Sądu I instancji, które wpłynęły, jego zdaniem, po pierwsze na niemożność wykazania przez niego w sporze rzeczywistego wymiaru ilościowego uszczerbków, których wyrównaniu służyły obydwa roszczenia, a po drugie tego, iż jego aktualny stan zdrowia ma związek ze sposobem w jaki była świadczona na jego rzecz w czasie pobytu w Areszcie Śledczym w K. opieka medyczna. Nie przeprowadzenie tych dowodów miało decydować także o niewłaściwym ustaleniu faktów, które Sąd Okręgowy przyjął za podstawę wydanego przez siebie wyroku.

Zarzuty te nie mogą odnieść zamierzonego skutku, a ustalenia faktyczne jako kompletne oraz dokonane poprawnie, Sąd II instancji przyjmuje za własne.

Zarzut związany z oddaleniem przez Sąd Okręgowy obu, wskazanych wyżej wniosków dowodowych powoda nie może odnieść zamierzonego skutku, wobec nie zachowania wymagania złożenia wobec postanowień te wnioski oddalających, przez profesjo nalanego pełnomocnika P. J. zarzutów opartych na art. 162 kpc.

Jak wynika z akt sprawy, obydwa wnioski zarówno o uzupełniająca opinię CM UJ w K. jak i o uzupełniące jego przesłuchanie w charakterze strony powód złożył w piśmie procesowym z daty wpływu 16 grudnia 2011r. / k. 501 akt /

Pierwszy z nich został dopuszczony postanowieniem z dnia 29 lutego 2012r / k. 704 v akt / , drugi natomiast został oddalony postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2013r / k. 806 akt/

Mimo , że powód był podczas jej przebiegu profesjonalnie zastąpiony jego reprezentant nie podniósł zarzutu opartego na tej normie procesowej.

W przypadku decyzji o przeprowadzeniu dowodu z opinii uzupełniającej C. U. postanowienie zmieniające poprzednie orzeczenie dowodowe o jej przeprowadzeniu zostało wydane na rozprawie w dniu 8 lipca 2013 r / k.787 v akt /

Podobnie jak w poprzednio , wobec tego postanowienia obecny na tej rozprawie zawodowy pełnomocnik powoda nie złożył wobec tego postanowienia zastrzeżenia opartego na art. 162 kpc.

Zgodnie z mogącym być uznanym za utrwalone , stanowiskiem Sądu Najwyższego , ukształtowanym na tle wykładni tego przepisu zaniechanie takie powoduje , że strona , której ono dotyczy nie może później skutecznie , podnosząc wadliwość tej decyzji procesowej Sądu niższej instancji , konstruować w oparciu o nią zarzutów apelacyjnych, nawet jeżeli uchybienia te mogły mieć / jak twierdzi powód w środku odwoławczym /, istotny wpływ na wynik sprawy chyba , że są to uchybienia , które Sąd wyższej instancji jest obowiązany uwzględnić bez inicjatywy stron albo strona odwołująca się do nich wykaże, iż nie remonstrowała tych uchybień we właściwym czasie , w opisanej formie, bez swojej winy.

/ por. bliżej w tej materii , powołane jedynie dla przykładu judykaty Sądu Najwyższego z 27 października 2005r , sygn. III CZP 55/05 , publ. OSNC z 2006 nr 9 poz. 144, z dnia 27 czerwca 2008r , sygn. III CZP 50/08 , publ. OSNC z 2009 nr 7-8 poz. 103 a także uwagi I. Gromskiej - Szuster w : Kodeks postępowania cywilnego - komentarz t. 1 s. 537 i n. Wydawnictwo Wolters Kluwer business 2011 r /

Ponieważ wadliwości twierdzone przez autora apelacji nie mają wskazanej wyżej rangi , a powód nie stara się nawet wykazywać w apelacji , iż nie zawinił przyczyny ich nie zgłoszenia , a co więcej nie domaga się także przeprowadzenia tych , nie przeprowadzonych przez Sąd Okręgowy dowodów przed Sądem II instancji , tym bardziej usprawiedliwia to ocenę , że obydwie zarzuty stanowiące o konstrukcji środka odwoławczego; tak naruszenia prawa procesowego jak i bezpośrednio wiążący się z nim i będący jego konsekwencją zarzut błędu w ustaleniach faktycznych , należy uznać za nietrafne.

Zatem już tylko na marginesie i dla porządku należy wskazać , że Sąd Okręgowy miał podstawę do tego aby zachowanie powoda , który nie zgłosił się na termin badania wyznaczonego przez biegłych C. U. , które było niezbędne dla wydania opinii uzupełniającej , uznać za przyczynę decyzji o jej ostatecznym nie przeprowadzaniu.

Oto bowiem , jak wynika z zaświadczenia Wojskowego Instytutu Medycznego - Poradni Hepatologicznej w W. z 1 lutego 2013r / k. 769 akt /, do którego powód w tym samym dniu - 10 grudnia 2012r - kiedy miał być poddany badaniu w K. , miał się zgłosić do Instytutu na rutynową wizytę nie była wizyta pilną. Nie dowiódł przy tym w sporze , że przedsięwziął kroki , by w sytuacji kolizji zabiegał o zmianę terminu swojej wizyty w Instytucie / por. jego oświadczenie wyjaśniające niestawiennictwo k. 766 akt/

Gdy do tego dodać , że już wcześniej - z nie doniosłych przyczyn - odmówił poddania się badaniu poprzedzającego wydanie opinii o której uzupełnienie następnie zabiegał - / por. k. 182 i 183 akt / , ocena zachowania powoda jako decydująca o nie przeprowadzeniu dowodu przezeń wnioskowanego jawi się jako niewykraczająca poza granice normy art. 233 §2 kpc

Wobec nie podnoszenia w apelacji zarzutów dotyczących sposobu zastosowania przez Sąd I instancji przy podejmowaniu ocenianego instancyjnie rozstrzygnięcia mających zastosowanie w sprawie norm prawa materialnego, Sąd Apelacyjny może poprzestać w tym zakresie na stwierdzeniu , że ocena roszczeń powoda jako nieuzasadnionych jest poprawna. P. J. nie dowiódł realizacji żadnej z przesłanek normatywnych , od których kumulatywnego spełnienia

ustawodawca uzależnił odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę i krzywdę twierdzonych przez powoda, mających by wywołanymi działaniem /zaniechaniem / funkcjonariuszy tegoż przy wykonywaniu władzy publicznej .

W szczególności nie udowodnił , że sposób w jaki świadczona mu była pomoc i opieka medyczna, w czasie gdy przebywał w Areszcie Śledczym w K. po pierwsze była tak wadliwa i nieadekwatna do jego ówczesnego stanu zdrowia , iż może to świadczyć o bezprawności tych zachowań , które się na nią złożyły, a po wtóre by ich konsekwencją było pogorszenie jego stanu zdrowia , w porównaniu do tego , który wynikał ze zdiagnozowanych przed osadzeniem u P. J. schorzeń.

Z podanych wyżej przyczyn , w uznaniu apelacji za niezasadną, Sąd Apelacyjny orzekł o jej oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 417 §1 kc.

Oddalenie środka odwoławczego zdecydowało także o sposobie rozkładu pomiędzy stronami ciężaru rozliczenia kosztów postępowania apelacyjnego. Obowiązkiem ich zwrotu na rzecz strony przeciwnej , po myśli art. 98 §1 kpc w zw z art. 108 §1 i 391 § 1 kpc został obciążony powód.[pkt 2 sentencji wyroku]

Kwota należna z tego tytułu pozwanemu , zważywszy , iż roszczenia powoda wynikały z warunków w jakich odbywał on karę pozbawienia wolności , została ustalona na podstawie §10 ust. 1 pkt 25 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych [...] z dnia 28 września 2002r [jedn. tekst DzU z 2013 poz. 490] w zw. z §2 Rozporządzenia MS zmieniającego to Rozporządzenie z dnia 3 lutego 2012r [DzU z 2012 poz. 149]

Wynik postępowania przed Sądem II instancji spowodował także , że wynagrodzenie należne pełnomocnikowi apelującego , ustanowionego z urzędu należało przyznać ze środków budżetowych Skarbu Państwa. [punkt 3 sentencji wyroku]

Suma należna z tego tytułu wynika z brzmienia §11 ust. 1 pkt 25 w zw z §2 ust. 3 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie [...] z dnia 28 września 2002r [jedn. tekst Dz U z 2013r poz. 461] oraz §2 Rozporządzenia zmieniającego to Rozporządzenie z dnia 3 lutego 2012r [DzU z 2012 poz. 150]